

եկեղեցւոյ: Խնտ ծանր է այս ամբաստանութիւնը, որ սակաւն սպասցոյցի կը կարօտի, հակառակ պարագային կը մնայ անգործ և եմթաղրական: Կետեւարար ցորձան գործնականն ղէպքերով չ'ապացուցուի այս գրգարտութիւնը, մենք բնաւ անոր կարեւորութիւն չենք տար և մեր խիղճը հանգիստ կը մնայ: Բայց բնական է որ Թերզեան իրեն արարքները արդարայնաբար համար այսպիսի տրամադրութիւն մը պէտք էր վերագրէր ազգին, բայց այդ տրամադրութիւնը այնքան գոյութիւն չունի որ և ոչ մէկուն մտքէն կ'անցնէր որ այդպիսի գրգարտութիւն մը կրնայ ըլլալ ազգին վրայ, ու ամբողջ Հայ-Կաթողիկէ կղերը, որուն ծանօթ են ազգային անհամեմատ անբարեկամութիւնը, ցաւ յայտնեցին Թերզեանի այս անխիղճ գրգարտութեան համար, ու վերաւորուած սրտով կ'ապասն ու կ'աղօթեն որ Աստուած՝ արգարտութեան անաչառ դատաւորը, որ առաջ այդ նենգաւոր մասնիչը և լափշտակող զայլը մէջտեղէն վերցնէ: Ասոր ապացոյց չէ՞ միթէ ամբողջ կղերին շատ վերապահ ընթացքը, և մանաւանդ իրենց հաւատքական գրութիւնը ի Հոռոմ, որուն մէջ ի խզճէ կը վկայեն որ ժողովուրդը շատ բարի տրամադրութիւններ ունի, բայց այսօր ձայն չեն հաներ, վասն զի Թերզեան իրենց սպառնալիքներ կ'ընէ, ինչպէս լսեցինք որ ծանր յանդիմանութիւններ ըրած է առաջին գրութեան համար, և սպառնալիքներով ստիպեր է ուսանց իրենց ստորագրութիւնները ետ առնելու: Արդ կը հարցընենք թէ երբէն ի վեր ազգը Հոռոմայ Եկեղեցիէն բաժնուելու դիտում ունեցած է, քանի որ ան կեցած է այն սահմանին մէջ, ուր մինչեւ ցայժմ կը գտնուէր, և Հոռոմական Եկեղեցւոյ մէջ կը համարուէր, և ինչո՞ւ այժմ անկէ բաժնուելու դիտում ըրած կը համարուի, գուցէ այդ եմթաղրութեան պատճառ կը համարուի յետագայ երկու կէտերը:

8. Կաթողիկոս ՎԱՐՁԱԿԱՆ ըստած ժողովուրդ մը առանց ամենեւին միայնաբերական Եկեղեցական իշխանութեան: Նախ կը հարցնենք թէ ի՞նչ կը հասկցուի Վարչական ժողովով որ անոր, առանց եկեղեցական իշխանութեան կազմուիլը Հոռոմական Եկեղեցիէ բաժնուում նշանակէ: Հոռոմական Եկեղեցին, կրօնական և հոգեւոր իրաց իշխանութիւնը ունի, և յաճախ անգամ իր մեր հասարակութեան ուղղած պաշտօնական գրութեանց մէջ յայտարարած է թէ բնաւ չի խառնուիր ազգային խնդիրներու: Արդ, մեր Վարչական ժողովն ալ լոկ քաղաքական խնդիրներու կը խառնուի և բնաւ չի միջամտեր եկեղեցական կամ կրօնական խնդիրներու: Ուստի և աստիք իրարմէ բոլորովին անջատ են: Կ'երեւի թէ Թերզեան Հոռոմայ այնպէս հասկնուցած է որ Վարչ. ժողովը ձեռք առնուլ կ'ուզէ նոյն իսկ կրօնական իրաց վարչութիւնը, որ բոլորովին սուտ և անհիմն է: Ապա թէ ոչ Հոռոմ, Վարչական ժողովոյ և ոչ իսկ միջամտել կ'ուզէ: Բայց ասով դարձեալ ի յայտ կուգայ Թերզեանի հակառակքան յայտարարութիւնը: Այս պրոբլեմաւոր յարմար կ'ըլլայ որ Հոռոմ կը ճաննայ և կ'ընդունի Վարչ. ժողով մը, որ եկեղեցական իշխանութեան միջամտութեամբ կազմուած է: Մինչդեռ Թերզեան ցայժմ կ'ըսէր, թէ Հոռոմ չընդունիր Ազգ. Վարչ. ժողով, ուստի և ինքը չի կրնար Վարչ. ժողով կազմել, միայն իրեն ուզած ժամանակ կրնար իր ուզած անձինքը կանչել միայն խորհրդակցելու համար: Այդ ասոնցմէ որ մէկը չիտակ է և ինչո՞ւ իւր քաջամտութիւնը իրեն Հոռոմայ մէկ հրամանը մէջտեղ կը գնէր, ստիպել արաստուորել չէ՞ Հոռոմայ անունը: Եւ միւս կողմանէ Հոռոմայ առջեւ Վարչական ժողովը անտեղի ցնչելու համար այնպէս հասկնուցած է որ այդ ժողովը կրօնական գործերու ալ կը խառնուի: Եւ Հոռոմ այդպէս հասկնալուն համար է որ առանց եկեղեցական իշխանութեան միջամտութեան կազմուած այնպիսի ժո-

ղով մը, Հոռոմական Եկեղեցիէ բաժնուելու դիմում կը համարուի: Ապա թէ ոչ լոկ քաղաքական գործերով դրաղող Վարչ. ժողով մը, ինչպէս ալ կազմուի, Հոռոմայ համար կարեւորութիւն չ'ունի, ցորձան կրօնական գործոց հետ յարաբերութիւն չունի:

Բայց այսու հանդերձ ոչ եթէ ժողովը ինքնին ուղից կազմուիլ առանց եկեղեցական իշխանութեան միջամտութեան, ալ Թերզեան ինքը ժողովները լուծեց և անոնց գոյութեան իրաւունքը մերժեց ու չճանչցաւ: Ըսելով որ ինքը ժողով չի ճանչցար, քնական էր թէ ազգային գործերը չէին կրնար երեսի վրայ մնալ, ուստի ժողովները հարկ էր որ իրենց գործը շարունակէին: Բայց Թերզեան արգելեց եկեղեցականներու որ ժողովներու չմասնակցին, որով ոչ եթէ ժողովը մերժեց եկեղեցական իշխանութեան միջամտութիւնը, ալ եկեղեցական իշխանութիւնը չուզեց միջամտել, այնպէս որ ցայժմ տալիս անգամայն տեղը բաց կը մնայ: Ուստիմ ինչպէս կ'ամբաստանէ թէ ժողովը ուղիք է կազմուիլ առանց եկեղեցական իշխանութեան միջամտութեան:

Ըսել է թէ Թերզեան կ'ուզէր որ բնաւ ու է ժողով չկազմուէր, ու ամէն բան մնար իր անձնական ու քաջամտութեամբ վարչութեան ձեռքը: Մենք չենք կարծեր որ նոյն իսկ Հոռոմ գոհ ըլլայ որ ամէն բան Թերզեանի մը ձեռքը մնայ: Բայց արձաւ կապէս, երբ լաճնուս համաձայն նոյն իսկ Վատիկանի մատակարարութիւնը ժողովներով կ'ըլլայ, որոնց կը մասնակցին նաև աշխարհականներն: Մանաւանդ Թերզեանի մէջ կառավարական օրէնքները կը տրամադրեն որ ազգային մատակարարութիւնները իւրաքանչիւր հասարակութեան ժողովներով անտեսուին: Ուստի և ազգը ստիպուլ էր իրաց այս կացութեան մէջ Վարչ. ժողովը կազմել և գործերու ընթացքը շարունակել: Մանաւանդ որ Թերզեանի Պատրիարքութիւնէ պաշտօնականութեամբ կը գաղթէր ազգին պաշտօնական ներկայացուցիչն ըլլալ կառավարութեան ստշեւ: Եւ իր պաշտօնականութիւնը առաջ եկաւ, կառավարական օրինաց ղէմ իր ունեցած ընթացքովը:

Հետեւեալ Վարչ. ժողովոյ այն ձև կազմութիւնը բնաւ ապացոյց մը չէ Հոռոմայ Եկեղեցիէն բաժնուելու տրամադրութեան: Այդպիսի ամբաստանութիւն մը սուտ և անհիմն գրգարտութիւն է: Թերզեան այս գրգարտութիւնը ընելու հիմը դրած էր կանխաբան, վասն զի ներկայ Վարչական ժողովը բնորոշում օրը ստմանակ մը գրած է Առաքելական Նուիրակին ըսելով որ ամենէն բուն անկրօն անձինքները կազմուած է ժողովը, որով կանխաւ տրամադրել ուղղած է վերջը ընելիք ամբաստանութեան կարեւորութիւն ընծայելու: Բայց ի՞նչ ծիծաղելի յայտարարութիւն: Ուրեմն ըսել կ'ուզէ որ եթէ անոնք ըստ իր ըմբռնանքի կաթոլիկէ անձինքներէ կազմուէր, ըսելիք պիտի չունենար: Ասոնք խարխալան և խարդախ միջոցներ են, վասն զի ինչպէս ալ ըլլային, դարձեալ նոյն գրգարտութիւնները պիտի ընէր, և մեր գեղացածին համաձայն ներկայ ժողովոյ անդամներն ամէնքն ալ ճշմարիտ Կաթողիկէներ են: Բայց բուն խնդիրը հասեւեալ իններորդ կէտին վրայ է:

9. Եւ ակն յանդիման ցոյց տալով իրենց կանխ Պատրիարքական Աքրոս ինքնաշնորհաբար:

Եթէ այս կէտին բնաւ անհարկութիւն չ'ըլլար, ինչպէս որ հարկ չկար ընելու կարելի է որ առեւի կարեւորութիւն ունենար: Մեզի քիչ մը տարօրինակ կը թուի բանադրանքի պատիժը քերել կապել՝ դրամը մանուշակ հետ: Եւ այն դարձեալ սուտ և կեղծ ենթադրութեամբ: Մենք համոզուած ենք որ Թերզեան ուրիշ ոչ մէկ բանի այնքան կարեւորութիւն չի տար, որքան դրամի, վասն զի մէկ իսօքով ան դրամը հիւսնողութիւն ունի, ինքը բարեկամ է ամէն անոնց հետ՝ որոնք իրեն

դրամ կուտան և թշնամի է անոնց որոնք իրմէ դրամ կ'ուզեն: Եւ արդէն Հոռոմայ առջեւ իւր բռնած այս ընթացքը, պարզապէս անկէ դրամ փրցնելու համար է ինչպէս խղճամիտ և բարձրաստիճան Հոռոմ եկեղեցական մը ըսած է որ «Թերզեան կը խաբուի, սակայն շատ չի տեսեր և արգարտութիւնը երեսան պիտի գայ»: Ասոր փոքրիկ մէկ ապացոյցը ստուշ համար կը յիշեցնենք՝ կարեւոր դէպք մը: Երբ Հոռոմէն Կանոնադրութեան մասին առաջին գրութիւն մ'եկաւ, Թերզեան կանչեց ազգային մի քանի երեսակիներ և հարուստներ, և անոնց տեղեկացուց այդ թուղթին պարտականութիւնը, և երբ անոնք ըսին որ այդ գրութիւնը արդիւք մը չէ Կանոնադրութեան կազմութեան և կրնայ պէտք եղած բացատրութիւնը արուիլ, Թերզեան անմիջապէս վրայ բերաւ որ ինքը միծաղումար դրամի պէտք ունի, և չի յուսար որ ազգը կարենայ իւր դէմ պէտքը գոհացնել, որով պիտի ստիպուի դրամի համար Հոռոմ դիմել, ուստի և չուզեր Հոռոմայ տհաճութիւն պատճառել, ալ ընդհակառակն պէտք է անոր հաճոյքը չափել: Ըսել է թէ եթէ ազգը այդ դրամը հայկաթովէր, կամ Հոռոմէ դրամ ձեռք՝ ձգելու յոյսը չունենար, տարբեր ձևով պիտի վարուէր: Իւր այս նպատակին մէջ մասամբ մը յոյժողած կը թուի, բայց զեւ առեւի մեծ նպատակներու անկախութիւններ, ունի: Եւ ասոր համար արդէն Գոյունեանի հետ համաձայնեցաւ յուսալով որ ան, Կարտ, Մէրի տէր Վալի և Ս. Քաճառյապետի առջեւ համարում ունենալով, իրեն շարունակ նպատակներ պիտի յաջողցնէ, բայց վարդապետութիւն Գոյունեան Թերզեանի դաւաճանքներէն թէ ինքը և թէ իր մարդիկները օգտանքներ համար, Թերզիպաշեանը քովը առնել տուաւ և Թերզեան հակառակ իր երկիրներուն որ իր գլուխը խաղ մը պիտի խաղան, դրամի սիրտն ամէն բան յաճախուաւ: Եւ իւր այն վերջի գրգարտութիւնը ուրիշ բանի համար չէ եթէ ոչ զինքը խեղճ և ամէն բանէ զրուկուած ներկայացնելով դրամ ձեռք բերել և բոլորովին սուտ է իր ամբաստանութիւնը, վասն զի պատրիարքական ամբողջ եկամուտները իր ձեռքն են և դրամը ինքը կը գանձէ:

Այս խորհրդածութիւնները ընելէ վերջը յայտնի է որ Թերզեան Հոռոմայ այնպէս հասկնուցած է իւր թէ Ազգ. Վարչ. ժողովը նպատակ ունեցած ըլլայ եկեղեցականական ինչքերը ձեռք անցնելով, զուտնք իւրացնել կամ իրենց բուն նպատակէն տարբեր նպատակներու գործածել, որով եկեղեցական լարարարութիւններու դէմ անհրաւորութիւն մ'ընելու ձեռնարկութիւնը ըրած կ'ըլլայ: Եւ քննարկել իրեն պաշտպան Եկեղեցւոյ իրաւանց, պատիւ ու պատանայ այդ անհրաւորութիւնը դժուարներու դէմ, բայց երբէք Եկեղեցին մտադրած չ'ըլլար պատիւ սող անիրաւութիւն չեղած անգլէ: Այդ միջոցով ժողովի եթէ նոյն իսկ եկեղեցապատկան ընչից մատակարարութիւնը ձեռք առնու, ցորձան որ գանոնք իրենց բուն նպատակին համաձայն մատակարարէ, բնաւ անիրաւութիւն մ'ըրած չ'ըլլար, ընդհակառակն կարծենք թէ Եկեղեցւոյ ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլայ, վասն զի Թերզեան կառավարութեան առջեւ պաշտօնական հանգամանք չ'ունենալով և Վարչ. ժողովին գաղտնիքը պաշտօնական հանգամանք ունեցող մը չ'ըլլալով, եկեղեցապատկան ինչքերը կորստուելու վտանգի

(*) Ամենայն կեղծուորութեամբ կը վարուի ամէն անոնց հետ, որոնցմէ յոյս ունի դրամ փրցնելու, և երբ այդ յոյսը կորսնցնէ, բոլորովին երես կը դարձնէ: շատեր իրենց անձնական փորձով վկայ են Թերզեանի այս դրամապոչու ընթացքին, և Առանայէն զինքը ճանցող թէ եկեղեցական և թէ աշխարհականները կը հաստատուի իւր այդ բնութեան տէր ըլլալը:

մէջ կ'ընան, ուստի այս կ'ըրգով կարծենք Հոռոմ տեսել գոհ պէտք է ըլլայ այսպիսի մատակարարութեան, վասն զի Եկեղեցւոյ ինչքերը կ'ապահովուին: Եւ երբէք մտքէ իսկ չենք կրնար անցնել որ ժողովոյ անգամները իւրացնելու կամ ղեղձում գործելու նպատակ ունենան: Իրենց մատակարարութեան մէկ նմուշը ունինք կատաւարական հացի և մնի ոռճկի մատակարարութեամբ, զոր ամէն ամիս կանոնաւոր կերպով անկ եղած տեղերը կը բաժնեն, և բաժնետէրերը առեւի գոհ են այժմ քան երբ Կաթողիկոսարանէ ձեռամբ կը մատակարարուէր: Բայց բնական է որ Թերզեան և անձնական շահին ակնկալով եկեղեցականները դժգոհ ըլլան մատակարարութեան այս դրութենէն: Վասն զի իրենց սպորինի շահը կը դադրի: Ուստի և այս կէտն ալ թիւր և սխալ կերպով Հոռոմայ հակացուած է, և արդէն Հոռոմ, ժողովներու կողմանէ անիրաւ գրաւում են թաղերով պատիժ կ'ըսպառնայ, ուստի եթէ այդ կէտը իրեն բաւ և իսկական իմաստով ճշմանք, առեւի Թերզեանի համար կը զօրէ որ եկեղեցապատկան ինչքերը իրենց բուն նպատակէն դուրս իրեն քաջամտութեամբ համաձայն կը գործածէ:

(Շարունակելի)
Թ. Կ. ՆԱԿՈՂՈՍԵԱՆ

ՆԵՏԷՆ ՕԼՈՒՍԵՐ

«Լէվանթ Զէրպտ» զաղէթատը, ձէպէլը Լիւանան միւթէապրըֆըլընա նէ կիպի Եվրոպ վէ խառնելի հալիզ ղէվաթիտան պիւրնին ինթիլապ վէ թային ինթիլաթիլէնէ կրնէ տար ևսաղըղ պիր ֆըքրատա, «Պիր Էրմէն»-գաթօլիկինն, խուսուսլյէ Սաղըզ ազաճը Բաթիլիլիտանէ-սիտէ կէչէն տէմնէտէն, վէ Օնընը Պիտ Բարանն «Օսէրվաթօրէ Բաման»տա նէլը օլունան սոն կոնկալկընտան սոնրա, խալիլ Հոռով մէական գաթօլիլ օլուն ձէպէլը Լիւանան ինթիլաթիլ զաղէթալը ինթիլաթիլ մուս հազգապ խուսլիլի վէ բէք չօղ ձէպէլը Լիւանալըլաթըն պու խուսուստ իրհարը Էնալիլ ինթիլաթիլիլ պէտան ինթիլաթիլ տիր:

Նէալէն օլամաեօրմիլ: Եւ Զէրպտ զաղէթալը ինթիլաթիլ Խալընըզ «Լէվանթ Զէրպտ» զաղէթատը տըրքի, պուրանը միլիթիլին գուհուրնէն պէտ պըրու, բաթիլիլ սապըզ Թերզեան թարաֆընը ինթիլաթիլ ինթիլիլ պաղը նէլիլիլաթըլա կէօթէրմիլ, վէ պու ոսն ֆըքրալը տա, այնի ֆիքրի մուսուս իլէ տընը ինթիլաթիլ:

«Լէվանթ Զէրպտ», Էկէր պու մէպէլէքին գանաթթը Էֆֆէար իլէ ինթիլաթիլ ինթիլ օլաւ իսի, պիր շէլ տէնիլէմէլ իսի, լաքին գաղիլ տէլիլ տէր քի «Լէվանթ Զէրպտ» կ'ըլլէ պիր զաղէթաթ, մէպէլէլ արիլ ու տմըզ թէտգիլ վէ թէմիլիլ ինթիլ, վէ Էթրաֆըլա անլամը օլարազ, պու մէպէլէք ինթիլաթիլ ինթիլաթիլ օլաւ: «Լէվանթ Զէրպտ» սօրորըզ քի, ամապու պիր ձէմաթթ, քէնտի տաթիլ իտարէպին հալը ինթիլաթիլ ամըլընա գօյաթը, հուզուզ վէ ինթիլիլաթիլ գաթիլիլ միլիլէսինի մուս հաթապ ինթիլ, ինթիլիլ, իտալարընը վէ սոթրէլիլ գօթիլ Թաթիլընա վաղ ինթիլէք ինթիլաթիլ, ինթիլ մը ինթիլ, Գաթիլէքիլէ դարըզ պիր հարէքէթտէ մի պուլընամը օլար:

Բէֆիլիլիլէք, մուհաթէմէսինի տաթիլալէ վէ ինթիլաթիլիլէթիլ պէտան ինթիլաթիլ ինթիլ պէ Էվլէլ պէ Էվլէլ մէպէլէլէ վուզուֆիլ թամմ քէպալ ինթիլաթիլ, վէ հէր տիլիլ թարաֆիլիլաթիլ վէ սաթիլէպէլէք պիր տաթիլաթիլ մուհաթէմէլ ինթիլաթիլ թաթիլէ իտէրիլ:

ձէպէլը Լիւանան միւթէապրըֆըլընա ինթիլիլաթիլ մահալըլը կէօթէթիլէք իտաթիլիլ Էրմէն-գաթօլիլը նամըլէսի հաղգընտաթիլ Թիտաթիլիլ կէչիլէնէ ինթիլաթիլ գաթիլ միւսլէթէմ սիմաթ, թատա հուպ ինթիլիլ Թերզեանընա ցօղ վէ չօղ գիւտէն խալիլ վէ սաթիլիլ պիր Գաթիլիլէք տիր: Քիւրսիլ շէրիլէ վէ Բարալը:

Աղու խոռոչստա ճէր կէօնա թէպէտ

տառաբանական և մանկապարտեզական աշխատանքներում։ Ենթակմշկման թատերի ինքնակրթական մասնաժամի ղեկավար, գույվեյի ինքնակրթական իրավասությունները արթնբարձրացրածն ու սպառնալից զինանար է քաղվել մեզտեղի օլտրադուրան ալիքը։ զաթիկ ուղեւորութանը պարզ ընձամ խտեղիմ։ Պուժմեշնէլտեղ զապլմնէնին կէօգէթտիկի մազսէկտը նէկեանէ, ֆէսին հազգընըն ինքնաբեր իմքեանաբըլ, զըլման շարթարարն լազվլնտան, վէ Մէշըուրէթլէթի զապուլէ իթմվէն օլան իթմվէնին մէնալիքտէ մերի վէն Ծարի օլան ուտուլէ մըմքին մէլթէպէ հազըն պլր զաթմէնին զապուլէլնտէն իպանրէթի տրի։ Պրինսիպէ հուգուգը մէշըուրթայը պլիլրսիւրիզ, եաթտառ պլրմէլիտիքնիզ, Գոմնուրն էլաուրէլէլէ միթմէալլիզ քեթմֆէթիլ թրիթապուրը, մէնճուալարը թէտգիզ իտնիլը, պլգընէ էլնէվմ մերի օլան 35 ինճի մատուլէնին միպլինի պլր եւտընէպուլէլաւմեանազաթնըլ, Դարըն հանըլ միւլէլէթիֆինէ իսկէրնէիզ եազընըլ, պու. մատուլէնին հուգուգը մէշըուրթեան հուլապլր օլտուրը ճէպապլըն սիլէ վէրնէնէլ տրի։ Դարպատան պանա իտիեօրսան, իտարէի մէշըութայը զապուլէլմիլտէ, մէնալիքը զարպլէլի թէմիլ ինքնակրթիլը, վէ օ մէմլէթթէլէրնէ Ծարի օլուպ, Շերիաթա մուլգալիլը պուլուրմանան բընէսիլըլէլ տէ զապուլէ իթմվէրլիլմըլ լազմի կէլաիկի իչնին տրի։

«Իշխույւմ մատուցելին թաախիլի ֆիլիէն էլզէմ ախր: Մէծկլը ահանըն մլուտախէ- լէսի լէհնատէ պէհանըն էֆըրաք խտէն մէ- պուպարա ճէվապ վէրմէք նիլէթի ինտա- տէլլիսմ. պու մէնէնէ զաթիէն ճուստա իր- թէտէս կիւնքի ինթիլիստառ Նալլ օլուն՝ ինչ- աղըր: Անճաճ չուսու. թէքքորս խտէրիմ քի, Մէծկիսի ահանըն մի. զաքէրսիլ ը ալէնի օլաճաղընսան, հէր հանկը տէֆա Զաթըն Շահանէ՛ Ահանըն զարալընս մուղպիր օ- լարազ Մէծկիսի մէպուսանըն ֆէսիսիլի ի- րատտէ պուհուլուրուս, հէր հալուէ մազամը տալիսմանիլ իլէ օ մէծկիսի պլի արաւըն- տաքի մլահասմէպաթիտու կէրիկնիլէք հասր օլաճազ աղըր:

«Տիկիչը թարափոսան Մէճիխի մէպո-
ւաննին ֆէսիկ՝ Մէճիխի ահանըն մուվո-
ֆապաթըյա վազը օլուուըը թապտիրաէ-
պուհտան տօլայը քի՛մ մէսոււ օլու՝
ճագ աըրո՛

«Ճշգրտ մոտոտէնին շխմո՛ղքի շէքընէն
կէօրէ՛ ինթիլաֆ վուգուլնոս՝ հրէքու-
մէթին Մէճիխի մէպուսանն զարարընը
եա գապուլ իթմիթի, հոխոսո իսթիֆա վէշ
մէսի իձապ լախիօր՝ Ուպպիլըր քի պրի հրւ-
քիււմէթ մժմուլէթա՛մէ գալմասը իշին՝
Մէճիխի մէպուսանն զարար մանիթգի վէ-
քէնսի նազարիւաթընս մուղալիբ զարար-
լարր գապուլ իթմիւն Աշիւ հալ, Մէճիխի
մէպուսան իշին տաթի խաթըրա կէշպի-
լիւ՝ Էմիլիսմ քի, Մէճիխիւի վէ խալէ-
ֆինիւի օլաճապ մէճիւլէր, հազրգէթը
անվալին իրալէ իյէտիօի ֆիքըր նալիոմէն՝
վէ հարէքլոմէն, ֆէսիւ գօրգուսըլա
շաշմոսանճապար տըր՝ Լաթիբ գաճմախին
հալը հազրը իշին տէլլի, իթիթիւալմըն
թիլէ իշին թէէսսպ օլունուր։ (Ալգըր
լար)»

Միւղաքէն զարանոք վէ պաղը մէ
պուսլարն թէլիֆիլի բէտա օլունուպ
էնհիւմէնն տէրփիւսն իլէտիկի սուրէթ
15 բէյէ զարը 212 բէյ իլէ թաստիզ զը
քնմը տրը (Շիտաթթի ալըշլար):

«Մատթ 43. — Մենքիւրի ուսմունքն իւր հեշեթի, պէհէք սէհէ նոյնուրիք 1տ վէ թէնէլւր վուգուս պուգուշ հա՛ն, որիւ տէքը թէնէլւրիքիս հոն խ հիմամբնասա պլըսաա վը ինթթիմա հոն, վէ պա իրատէի սէնէնէ քիւշաա իտրիլիք: Միւստէթի ինթթիմա՝ 6 ալ աքը, վէ պուս միւստէթիմ խիթա՛մբնասա մէնէիս եխէնէ պա իրատէի սէնէնէ քարանը: Պու հէլթիթլէլուսն պլըսա տրիլիքիս պուսմամբնաքը գէժմանըպաաաաաա օլունամաա: Մենքիւրի մէպուսաա ֆէսիս խաղիտիլի հալտ, 4 ալ սօնըա ինթթիմա իտէնէք օլուն հէլթիթը ճէտաա ինթթիմա ֆէլգէլըսն հէլքընտէ օլուն միւստէթի ինթթիմա, վէ գապլըլը թէնէլւրիքիս հոն խ հիմամբնասա պլըսաա

տիտ օլուպ, թէէխիբէ թապի տէյի տիր.
վէ 69րնճը մատտէտէ մունարբէր օլան
4 սէնէտէն իպուլէթ օլան միււտտէթի մէ-
մուրիլէթի՝ հոյեմբէր 1տէ պաշլարու»

Պու. մատտեյ տախիւ իշպու. շէքլիյէ վէ
սէօյիւ-ք սիւր է.բնրիյէթլէ թասսիպ օ-
լընմըշ տըր :

«Մասուն 73. — Պա իրատէի սէնիէ
Մէճլիսի մշտական ֆէրիս իսլիմիի թագ-
աւորաւ, 6 ալ զարֆընսա եհնի Մէճլիսի
մշտականնրն իճթիմա հոտպիլմէսի իչկն,
եհնի ինթիխապաթա թէշէպպիւս օլու-
հուըր »

Պոնոնուկա թատիկ խորվմիշ օլան մատ-
տէլէր արաքնաա թէհա գուզ պուլուն-
տուզունտան , 73 մատտէ իթթիֆազըր ա-
լա իլէ վէ հիւքիւմէթին թէքլիֆի իւզէ-
րինէ լէտտ օլունմուշ տըր :

Լաիկալի գանուհիէնյն ճէյթը ուսու-
միէսի 10 մուսալիմ թէյէ գարշը 214 թէյ
իլէ գապուլ խօրիմը, վէ պու գարարըն
նէթիճէսինսէ շիտսէթի ալգըշար վու-
գու պուլմը արը :

[illegible]

ԱՐՆԱՎՈՒՏԼԵԳ

ՄԱՆԱՍԹԵՐ ԱՀԿԱԼԻ

Շէհրամիզտէ իւք կիւնտէն պերու պա-
ղը թանրիքիամիզ շալիալար տէվէրան
իտիօր: Էվվէլքի աղչամ Սէլանիքտէն
կէէն Էնտէրանտան զագէթասընտա պու-
պապտէ պէր վէճը աթի ոգուանըլ տոր:

«Մանասիկըրտ առքերիճէ ճիտտի պիր խաւան վուգու պուլարըլլա տաշի պուս-
տառտ (Սէլանիքտէ) պիր գաշ կիւնաշէն
պէրու զաեւէճ մուհէնէն չայնալար տե-
վէլանն իտիտիւր։ Թապուրպար, ինթիզամը
առքերի գանւնլարընա էնէմիլիէճ վէր-
մէշէնէք, խոշուտապուլըլլարընր իլան իմ-
մէք վէ ինքաաթիւ տախի պաշլամազ իւզ-
լէ տուլլ չէթիլ՝նլըր տաշի։ Թահգըզա-
թլարընա նէզարըլլի, պու շաշուրընն պա-
թիլէն ապ աւ էսաար եօզ սորը։»

Շինէ ազգերու զազէթա, ալտըը մա-
լումաթը մէկտուգէէ նէգարէն, ֆաղաթի
գալսը ինթիսիսթի տէհոր քի, Պիսթըրցի
վէ էքըլ ուռ արաստանս պուլմանս գըզը
մէ գալան ասաքըրնս պիր գըսմը, թաշ-
նար պէլին գոմանուսըլլա տաշա չէքըլ-
միշ տիր: Միրարիկը սիւնաշարըն
վէ պիր գաշ պին օսմանըլ լիրասըը պիր
լիսթէ կէթիլուլլըշ տիր Պունչալը
էքսթըրն կնալուտն, պիր գաշը թուրք
վէ դասը միսալն ապըրկըն տիր:

* Բիւլալէթէ կէտէ, պու իսեանը
բէլլալէրի՝ շիւտիքի գալլիննին թէպաի
լինի թալէպ իտի՛տօրլար վէ Արնալուուլը
ոմէ. Նախանը կէտէսի-Ֆ հալինի մէտանը

գոծողորդ Բուճան զաշէթապարն գալ
իննէ, Խահան րէշլլէրի՝ Խթթիհաու գօ
միթէխիին իլլաւընը, Մէճլիի մէպու
ուսըն աալլըմաւընը վէ հէնի ինթիխալ
լար իճրապըն թաշէպ իոթիհօյարմըր :

Ֆիրարի ասքերէրէն զօմանան
Թայհար պէյ, պիր զէման զօմիթէն
նամիմ, թարաֆկերի իբն, շիմի ոմը
էն շէտիս մուսայիֆէրնանէն պիրի օլմ
սուր: Բէնտիօսի վէ արգաւառաշարի «Վս
թանքերէրնան զօմիթէսի» իսմիլան կեր
լի պիր զօմիթէն միշտ իսիշեր:

*
*
* Մահաաթըր զմանտանը Զեթ
բաշա, Թեֆթիշ իշին Իթիպտե իքէն
վազրայը խապէր տլըր ալմազ Սէլանիյ
կէլմիշ վէ չարշէպիւն սապանը մանէլ

մեծաբարկեթիւնէ աւտետէ իլլէմիշ տիրոյ հե-
ղէն բազարը կըւնիւր. միւթեթիթիւնի ուռնան
Ձիւրս բաշալ՝ Հարպիւնէ Իեղաբարկեթիւնի էմիր
կըղէրինէ թրէնը մահաւան իւլէ Սէլանիք
տէն Մանասթըրու կիթմիշ տիրոյ — Իթիթի-
հատ գօրիթէսիւնին պաշ Քիւսթիպի Եռու-
սուք Սապրի պէտ տէ՛ վազլիթ կէշիրումէ քաշ-
ղին Մանասթըրու կիթմէք իշին էմիր տը-
միշ տիրոյ

* * Զարչ. կիճիւ, տախիլիէ, հարս
վէ նափրա նազըրլարը՝ սասրազամ բա
չալը գիեարէթ իսէրէք, Մանասթըր ա՛

Վաղի իւզէրինէ պիտ միւստտէթ կէօրիւշ-
միւշէր տիր:

Նա՛մ Սիլվա՛ն, Բուճեկին, Վէ Նէնի-Ասորը՝
 Նամ զագէթալար Մանասթըր վաքարա-
 րննըն միւսպալէզար կէօսթէրիտիկինի, Վէ
 Ֆիթարիէրնն առէտի՝ 13 զապիթ իւէ 90
 գնորտ առքէրնն իւպարիթ պուլունտը-
 վանը Վէ թապէպլէրի տէ ճախիւնն շէլլը
 իտուկինի պէհան խոխօրար:

«Թահին», Մահաթըր անվանաբեր
պահանջներ, սեփական շուկայի տրամադրություններ
«Պուստիկ»-ը հաշվարկվող սահմանա-
դասարանները էլիտիվ գործի, մոնախներ
մայիկի մասին պուրոնմամադներ պերպեր,

Կիր տեղը ընդ շախախտարս վէ ընկայեթ լէ
 րէ ըսովմն, Մանասթըրը ատաքերին
 րէն պաղըլարն ֆիրսը վազըսանընդ
 ունուս որտասան ինչալիւզ խոնը պեր
 վազըն ինչպի օյսմը ինչիմայի խաթըն
 կէլէմէզ: Պու պէօլէ տիր, չիւն
 քի պաշքս տիրըլն օլմադ: Թարսպ
 լուը Լորսպս Սումնը ճէնիճիլէրի սը
 ճազ պեր կիւնէշ օլմընն, ճէնէնիւր պեր
 չէօ ինիւն տիրւն իլէ տէօ յըլէնիւր
 Ատալար տնիղինտէ ատալարն սինէ
 լիլ, բիւլէճմարնտս պիր խոնէր կիւլ
 սէֆի պեր տիւլմնին պալարն թէմէ
 վէնի իսըրքն, վէ նիսայէթ տիրւմն
 Զանադ-գայի իւլէրինէ հիւնուս խոնէ

Մթնափայլուն փութաբազ խմելքընքն, տիւն-
հատա հիշ պիր օրտու, էլվէթէ, տիւնհա-
տա հիշ պիր օրտու, պիր թէք օրտու
հօգ աբը քի, ինթիրատաբը սիւսաթէյէթէ
գաբըրլին, տիւնչիւսն պալըրան սար-
լանոնաճօ օլան մալգէրիւնի հիւքըւմէթէ
չգլիլիսին, պա խուտուս պու օրտու Նազգ
օրտուը, մէտէնիւթէ օրտուը, Օմանիւթ
օրտուը օլտրաւա իշլէթ պիլ օղէ օղէ տիւն-
չիւնիւկօրօղ, վէ Սունան մէնպալաբըն-
տան, Ռուս մշկորթիւթէթ զլիւպիւ դա-
ղէթլալըրնտան, շիւարա տիտ իմհաթիլ-
տան տէշը խալիմէթա՞ն օլան պու շախաթ-
րա հիշ պիր դըյմէթ լիբէմէկօրօղ ։»

* Աթխտէն իմէն զքիւսաթմէ Մաթի պուտի
խապաթմէն քէմուտիլիվալ տիր .

Թաազիպ յիւֆրիդէրի Մանասիք-ըն 20 ֆիւրպի զապիֆէրինուհի պիւրնի տասն աւերաթի իմիւլիդէ ալիւ: Մասնաւորըն իմասը մուսաւերեւէ ու-տուղը 10 իւրաւըն ֆիւրպիդէ պիւրնիպի կօրպաւն Օմանըրը որտաւըն նըն նամուսըն լէքէտար իտէճէք պիւրնի

Հոգ արածնիքի ինչ էնքեալս վէ էզնա՛յն ուսումնի՛նն իղգալ վէ թէ՛նի՛ն խորիմէ՛ք իսթի՛նիսի՛ն իշտալմէ՛քտէ տար։ Պու զեղազեղ աշխատար։ Ա՛յվէքէթին էմնիքէթ խորիմի՛ք վէ խորիմէ՛քինսի պողոտէ՛ք կէտրմէ՛ք վէ կէտսթէ՛րմէքտէ մնի՛քաաթ թաառովուր խոնի պարզ պէտխա՛նարն թաանի վէ թէզգլորի՛նսի պաշտ պիւր չէ՛ տէրէլ տէր։ Անվա՛րտէ մա՛հաթը կնոսթէ պիւր թէ՛րէտալս մէջնուտ օրէտալս, պիւր պալատ իշտաւ խորիմի՛ք վէ խորիմէ՛քտէ պուրու՛նն։ Օսմն քտաֆիէ՛ք շախալարն էնքեալս ուսումնի՛ն թարրիք մազա՛տայլէ օրաուղ պէտնա օրուուր։

^{*} Հնախորդների զգացմունքները
^{**} Երևանի մարզում, ապրիլին 200
250 զայվիթ վե նեֆերտէն իւպերի
օլաուդուր, վե պոսուրա գարչը հենու
հիւքուրիթեհիւ պիր շէյ եռուրմաուրը
ճիւղեհիւ երեսկիւ Սարգիս Ճամբա

Իր պատմության ընթացքում ինքնավար թաղերում պեղվել են հեկտեր վաղեմության ապկերի, զենքերի և այլ փոքր օբյեկտների, ինչպես նաև Մուսլիմ պալատի խառնարանի մնացորդներ, որոնց հիմքերը հասնում են մ.թ.ա. 1-2 հազարամյակին։

Տիւն, Էրմէնի Երեսիւ. ժողովրդապետ
Երեւանի Գեորգ Եպս. րն երեսիւսիսանը
Խոթիւսապը քայիթիթիթին թաատիթի մէ
սէլէսիսանէն վէ միւմիսիթիթին սէլէսիսանէ
պոպը Խոթիսիսանիսանիսանիսան սոլսլսլ սոլսլսլ
սէլէսիսանէ քաթիթի շէսիս սիթի միւսնսզսզ
շա գոհուր Խոթիւ, սէլսլսլսլսլսլ գաթի
«Տէսէպիթ» կիպի քէսիթիթէր վէ սոթի
գոլլանըմը, սէլսլսլսլ կիլիթիթիթիթ
քաթիթըրսզ գոհուր Խոթիւ, վէ պէսլսլ
մէճիթի Խոթիսան սոլսլսլսլսլ սոթի

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Աժանա Յուրերի՛չ՝ Օսմանյութի-թաղաւն
մուհարպուհնին պիր զօնֆէրանս իլի
հալլի խաւաւընր իթաղաւնն թէմալլի
զապուլ իթալկինի պիրտրոփշ տիր։— Հիւ-
քլահնիքը Օսմանյութի, զօնֆէրանս մէշնէ-
լի տիր զապուլինի տար ռաւազզամ տվ-
լէթլէր թարաֆընտան հիշ պիր միւրա-
նաւթ վազը օլմաղըզ կիպի, Բօմա գա-
պլնէսինն տէ զօնֆէրանսա մուվաֆա-
աթթընա մաշըր մէշաֆիլը սիեսսիէտէ
տօղըզ մաշըր մէշաֆիլ պուլունմաղըզըն,
(«Թանին») հազմըն տըր։

* Զարկնալի՝ կենսու. Յրաճառու սեփե-
րի զուպը Այկէն կտակէր, քառաճիճիէ հազը-
րէ իւր իւր սաթի՝ զատար միւլաքէրէ
իւթիճի տիւր: Յրաճառու սեփիւրիսին աղի-
սէթիւնսն սօնար, Բուսիս սեփիւրի իւր-
էնք, իտարճիճիէ հազըր իւր իւր սաթի-
սան զիտան կէօրիւնիւլէ աշար թիւրք-
ճէ զազէթալար պու միւլազաթալարաւ հ-
հէւնիւրիւթը մախտանս վերիօրիարաւ: «Ա-
լանիւթ Հէթարաւ» պու միւլազաթալարն Օս-
մանիւթ իւր Իթիպիւնս մուշարէպէսն հազ-
զընսաւ ճէրէհան իթափիւնի բիվալէթ ի-
տիտիւր, վէ պտեւու պիւր միւլաթալալէ մա-
զալարնս իւր իւր իւր սեփէք, Յրաճառու
Բուսիս հիւլիւթիւթիւրիսին պու միւլալէ
միւթիւթիւթիւթ օլաուզդարը մանէտալըը չը-
գարքիօր:

* * * «Թանառ» ամիսագրի մայիսամյակ
 օգնւմըդ արք. «Թուրքիանը ակաճիրն
 պէրդերէն ի զգէրիսն», րդեր հարեւրքի վր-
 ղէս պուշտաճող Բումսոն պիտի րի ի իւր
 Մայիւս ամիս քի, հիւքիւնէքը Օսմանիէ
 կէտի պօրոյն պիտի նազմիստընս հեւտս
 ինտսյով թաւափնա ի թիպս հիւքիւն-
 թիւնիս գուլիէն ճէսիմէ իւրսճ իտճէկի
 ի թիւալիս նազարը տիգրաթոս արմը
 տըր, ի լիքէ պու պագտէ ամիտէք թէ-
 չեքրափ արմնըդ արք.

«ԲԵՐԼԻՆԵՐԻՆ»-ի տնօրենական անձնակազմը անընդհատ իշխելով իտալական թէմայի քաղաքներում, իբրևա՝ օլտրա-հոսիորներ, Արթուրը պէ՛տք է գրթի և թիւնձաոր տե-
նիկներին՝ արտախնդիր, Քարենկաներին, Թա-
րապուլուստան, Պենկալիտե, Թօլլադուտո
ու Քոստանտո ճէ՛տ օլտրալիւթ տղեր, Պոլ վա-
րճարը պի՛ր տե՛րատան 50,000 առաքե-
լուալ խոնպիկերէր: Վալթը չուգարէրե-
տէ պոլ վարճարը, Իշխալիստոն ի ի ի
Ֆրըգո, Ա.Ֆ.Է.գոստան ի ի ի Ֆրըգո, Ատա-
րար տէրիւնիւնէն պի՛ր իրիւս պարագ իջ-
տէրի/զտէ պի՛ր Օմալիլ իջտէն իջն իջ-
գալաւաճար տը: Պոլ ալարիլ զօման-
տանլըզ ճինձիկ օրտու զօմանտան տե-
նէլար Բանիկի ինպէ՛ խոնկձէք տիր:

Միան, 26 յաւ. — Սէզզը զաշէկաւ-
աշինքն պէնանքն նազարէն, ժնէնրպ
Սէնէիկ՝ 12 առաքարն մուրախաւաքարննի
Բաքմոտա ինձիւմ ինտիքէրնին իսապը
ալարագ, մէզքիւր ինձիւմը գուվէն
առքէնէ իւն սաղըՄարմըն արբ. Մու-
րախիսապարնա ինտիւնի պը՝ թօքրիսն
իրքիսապ ինտիւմըն, վէ էն մուշիմ ու-
սապարն պէնէնի տաքիւրի ինտիւմ իւ-
նի Բոտտա տաշէկէն, մուշնապարնէն
էննտէ հուտուլին չալըսաղըլարը վաղըթ-
աղը պիր հարէքնիւնն տաղը թնալիւն-
ընին շէտիւնն մուսալէգէ ինմը, վէ պիւ-
մըն պինալաը իւղէրննաէ թէմէվլուէն
տէն մուշնապարնէն պալարարըն տալը
ալարըլապ, ինտիւս սանճաղընը վաշ ին
սալմըն տիր :

ժենեյրալ Ամէլիօ Գալլիմաշը Արիւն-
թաի Գուրգէնթիւնը, (Խաղա՝ մուսախա-
րէնթ ի իմպէրիէն սիզէ քեմ՝ մուսախա-
թիւն) Էլմաշէն ղիտաճ՝ մէտրոպոլիթ ի ի-
ստա իաէճէք գատար ազընըզը Գալլի մի-
թիմիթիլ) տէմլի, ղէ շուսնզըլէր իմպի-
թիմիլ տիր, (Սիլիթ լաւրիթ իմպիլի-
շիմաթ իաէպիլիր: Սիլիթ լէրք իմպէթ-
ճէկիմիլի, ղէ հիլ ալիր սաւթիլ թէքթա
խաթաթի Օսմանիս Ալթինա կիր Բէնէճէկի-
շիտի սիզէ մաա իաէթիմ) :

Տէւաիրի պէնտիէ Բէյպէրի, Էրէյն
Ֆլաքտաէր սուրկիտէ Կէյլէրնէ ավան
իթմուշէր տիր: Էհպլինն Իթպիանդա
հազգընտաթի թէհսարի, շիմի Բէք Ֆլա
սայիտ անշիլ տիր:

* * Ազգը ուղի իշխն՝ տեղեկներին
 պու կրննէքսէ անկիրելի վառընտարց
 իշկաստի ի իրաւը իշին Պապը Ալի
 միւրաճաստիւ արտա պուլնաղգարըն
 տախը չըգնն շաղաւարը «Իտնն» զս
 իշինն իշեզգիլ խոհօր

Սահմանադիր խորհրդաց վե մեկտուրը դադերա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ
Ճատուէի քէպիր, Թաղսիրմ, Ն. 65